

[Riishøj]

markede i øjeblikket. Man kan diskutere, hvor de ligger politisk, men der er, skal vi sige en chokeret stemning over den udvikling, der er i international økonomi i øjeblikket, også i andre kredse end marxistiske eller socialistiske, hvad man kan kalde det, ekstremistiske kredse, som nogle vil kalde det.

Jeg mener ikke, at vi, hvis vi gennemfører det her forslag, vil spærre vejen. Tværtimod vil vi støtte de kredse, som er bredere end bare, som jeg siger, den socialistiske lejr, i at komme med forslag, der måske kunne rette op på den skævhed, der er i verdensøkonomien, og det er jo det, det drejer sig om. Vi kan selvfølgelig lægge forskelligt i målsætningen, og vi mener bestemt ikke, at den hjælp, der skal ydes ad de her kanaler, skal gives til hvad som helst. Det ligger jo i vores forslag, at den skal gives målrettet og bevidst til lande, der viser fremskridt inden for de områder, der sigtes imod. Jeg mener stadig væk ikke, at man, selv om verden ser sørgelig ud, skal undervurdere den mulighed, dette forslag har internationalt.

Fjerde næstformand (Arentoft):

Efter tre overtrædelser af forretningsordens § 26 må jeg henlede opmærksomheden på, at ministre tillaes ved deres titel.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling vedtoges uden afstemning.

Fjerde næstformand (Arentoft):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til udenrigsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

3) Første behandling af:

Forslag til folketingsbeslutning om etablering af en naturkatastrofefond.

[Af Dyremose (KF) og Ivar Hansen (V) m.fl.]

(Beslutningsforslag nr. B 51. Fremsat 16/3 82).

Forslaget sættes til forhandling.

Forhandling

Ministeren for offentlige arbejder (J. K. Hansen):

Det, der umiddelbart kan siges til fordel for det foreliggende forslag til folketingsbeslutning om etablering af en naturkatastrofefond, kan vel sammenfattes i ordene: den gode vilje. Den gode vilje bør altid anerkendes, og det er hermed gjort.

Når det er sagt, må det imidlertid samtidig siges, at grundlaget for at træffe principbeslutning om en fundamental nydannelse på forsikringsområdet, eller hvor man nu skal rubricere forslaget, og reservation af flere hundrede millioner kroner af statskassen totalt savnes.

De bemærkninger, der knytter sig til forslaget, synes – for at undgå et stærkere udtryk – tilfældige. De er på sine steder af let polemisk art. De er meget konkret inspireret af stormflodssituationen den 24. november 1981, men alligevel viger man ikke tilbage for at generalisere ud fra denne.

Forslaget om skabelse af en sådan naturkatastrofefond er jo ikke forslagsstillernes originale idé. Den er først bragt frem uden for folketinget og har været omtalt i dagspressen. Det er meget let at gribe en sådan tanke, formulere et forslag til folketingsbeslutning og dermed demonstrere sin handlekraft.

Jeg kan sige, at regeringen, før dette forslag blev fremsat – og i regeringen må jeg specielt nævne mit eget ministerium, altså ministeriet for offentlige arbejder, men også finansministeriet, indenrigsministeriet, landbrugsministeriet og miljøministeriet – har bearbejdet problematikken omkring oprettelse af en naturkatastrofefond, og derfor stiller regeringen sig også positivt til at overveje den grundtanke, som det foreliggende forslag er baseret på.

Når det er sagt, må jeg dertil føje, at når der allerede på nuværende tidspunkt lægges op til en principbeslutning, så bliver jeg nok nødt til at melde fra. Der er absolut ikke et rimeligt, forsvarligt grundlag at træffe en sådan beslutning på, og jeg kan derfor på rege-

[Ministeren for offentlige arbejder]

ringens vegne ikke anbefale, at forslaget fremmes til vedtagelse på indeværende tidspunkt.

Imidlertid vil jeg gerne redegøre for, hvorledes regeringen har tænkt sig videre at behandle selve ideen om en naturkatastrofefond. I denne henseende er regeringen enig med forslagsstillerne om, at der bør optages forhandlinger med forsikringsbranchen. Imidlertid er jeg ikke enig i, at disse forhandlinger kun skal vedrøre detaljerne i en sådan ordning. Forhandlingerne bør efter min opfattelse tværtimod primært vedrøre principspørgsmål, og blandt disse er der ét, der går forud for alle andre, nemlig dette: vil det tilsigtede formål eller en meget væsentlig del af det ikke kunne nås ad den normale forsikringsvej?

Jeg har for nylig modtaget en skrivelse fra Assurandør-Societetet, hvori dette på forsikringsselskabernes vegne erklærer sig rede til at deltage i etablering af en naturkatastrofefond. I denne skrivelse siger sammenslutningen ganske vist, at forsikringsselskaberne alene ikke kan påtage sig at etablere en sådan ordning, fordi risikoen bl.a. på grund af de geografiske forhold ikke i tilstrækkelig grad lader sig overskue.

Dette kræver imidlertid efter min klare opfattelse i hvert fald en vurdering uden for forsikringsselskabernes egen kreds og en ret udførlig dokumentation, og den foreligger i hvert fald ikke for mig på nuværende tidspunkt.

Det grundlæggende synspunkt, som man må anlægge på den rejste problemstilling, er nu engang, at man sædvanligvis sikrer mod de økonomiske følger af skader ved, at man tegner en forsikring. Der er med andre ord tale om en opgave, som naturligt bedst løses inden for de rammer, som den pågældende kategori af spørgsmål håndteres inden for, og hvis man vil forlade dette udgangspunkt, må man præstere en særdeles solid begrundelse for at gøre det. Lad mig gentage, at denne grund foreligger ikke for mig. Forslagsstillerne har ikke givet begrundelsen, og Assurandør-Societetet har heller ikke givet dokumentation.

Alene bemærkningerne til det foreliggende forslag må give anledning til overvejelse af dette fundamentale spørgsmål. Det mest almindelige eksempel på naturskabte skader i Danmark er vel stormskader, og bemærknin-

gerne oplyser, at stormen den 24. november 1981 forvoldte skader for omkring 600 mill. kr., der er dækket af de almindelige stormskadeforsikringer. De skader, som blev forvoldt ved oversvømmelser fra havet, udgør i hvert fald kun en brøkdel af dette tal. Det kræver da en nøje forklaring, hvorfor dette langt mindre skadefelt ikke også kan dækkes forsikringsmæssigt.

For mig ser det ud, som om forslagsstillerne end ikke har stillet sig dette spørgsmål. Assurandør-Societetets henvisning til de geografiske forhold er i hvert fald ikke tilstrækkelig. Jeg har bemærket, at det er forslagsstillerne enige i, da de i bemærkningerne skriver det diametralt modsatte, nemlig: »En naturkatastrofe kan ramme overalt i landet.« Dette viser med al tydelighed, at forslaget ikke er rigtig gennemarbejdet.

Lad mig ud fra disse betragtninger, som jeg her er fremkommet med, konkludere, at regeringen er indstillet på at optage forhandlinger med forsikringsselskaberne om denne sag. Regeringens primære mål vil være at få klarlagt, i hvilket omfang det tilsigtede formål vil kunne nås ad den normale forsikringsvej: enten derved, at bestående forsikringstyper udbygges, eller derved, at nye typer skabes.

Forslaget taler om en naturkatastrofe, som om man vidste, hvad en naturkatastrofe var. Begrebet har ikke en sådan klarhed og entydighed, at man uden en nærmere analyse af de begivenheder, der kan tænkes at begrunde udbetaling fra en sikringsordning, kan vurdere, om der er begrundelse for, at det offentlige træder til.

Man kan sikkert give udmærkede eksempler på, hvad forslagsstillerne antagelig tænker på. Jeg kan nævne stormfloden, jeg kan nævne for meget nedbør, jeg kan nævne for meget tørke – eller for lidt nedbør – jeg kan nævne isskruninger, jeg kan nævne stormfald i skovene; ja, vi kunne vel også nævne mund- og klovsygen, hvis vi skulle tage dette p.t. aktuelle emne med. Men en afgrænsning af disse begivenheders nærmere indhold i forhold til mere almindelige situationer med højvande og blæst m.v. må undergives en nærmere vurdering i forhold til hver enkelt skadekategori.

Man må også være opmærksom på, at en række skadelige indvirkninger fra naturskabte forhold intet har med naturkatastrofer el-

[Ministeren for offentlige arbejder]

ler med katastrofer at gøre. Ordet naturkatastrofe bruges i pressen og af dem, som ser deres fordele derved, hyppigt på begivenheder, der efter en nøgtern vurdering kunne forudses at ville indtræffe i en ikke særlig fjern fremtid. Jeg må stærkt fraråde, at vi bruger den slags klicheer, uden at vi forud klart har fået fastslået, hvad vi mener med dem. Hvis man f.eks. har bygget på en ikke bæredygtig grund, uden at man har piloteret tilstrækkeligt, ja, så er det naturen, der er den skyldige, hvis der sker noget, men det er vel ikke forslagsstillernes mening, at det kan kaldes en naturkatastrofe?

Jeg har med tilfredshed noteret mig, at forslagsstillerne er opmærksomme på den meget væsentlige afgrænsning af dækningsområdet for en eventuel fond fra dækningsområdet for de sædvanlige forsikringer. Det er klart, at her ligger et meget stort praktisk problem. Det kan naturligvis ikke være sådan, at forsikringsselskaberne frit kan indstille undtagelser i traditionelle forsikringsaftaler i forvisning om, at de mere risikobetonede felter dækkes af en fond. Herved glider vi også over i hovedspørgsmålet, som vi indledningsvis rejste. Forsikringsselskaberne skal ikke kunne frasortere de mere vanskeligt beregnelige skadefelter og selv tage de mere sikre – altså de også i indtægtsmæssig henseende mere sikre.

Må jeg sige, at i regeringen er vi indstillet på meget hurtigt at optage forhandling med forsikringsselskaberne om denne sag, og vores primære mål vil være at søge en ordening tilvejebragt, ifølge hvilken begivenheder, der kan karakteriseres som naturkatastrofer, i videst mulig udstrækning kan bringes ind under en normal forsikringsordning. For så vidt regeringen herefter finder, at denne mulighed ikke er gennemførlig i en tilstrækkelig udstrækning, vil man underkaste de med et spørgsmål om etablering af en naturkatastrofefond forbundne problemer en meget grundig undersøgelse. Regeringen håber også herved at få bistand fra forsikringsselskaberne.

Vi har ikke lagt os fast på en bestemt form for, hvorledes disse undersøgelser i givet fald skal foregå, men jeg må sige, at et udvalgsarbejde måske vil være den naturlige ramme om arbejdet, da en række forskellige interesser er berørt af sagen.

Regeringen kan således ikke anbefale en principbeslutning om oprettelse af en natur-

katastrofefond på indeværende tidspunkt. Der foreligger nemlig intet beslutningsgrundlag herfor.

Jeg ser imidlertid ikke, at forslagsstillerne har grund til at være utilfredse med denne stillingtagen fra min side og fra regeringens side. Hvis forslagsstillerne, som jeg indledningsvis sagde at jeg troede, har den gode vilje, så må jeg tro, at de er de første til at anerkende nødvendigheden af et sagligt beslutningsgrundlag, inden en total nyskabelse inden for forsikringsområdet kan holdes over døben.

Den gode vilje kan være en meget nyttig igangsætter, men den nøgterne omtanke er nok den nødvendige regulator.

Erenbjerg (S):

På baggrund af den seneste stormflodskatastrofe, hvor en mængde mennesker var udsat for tab af store værdier, er det ganske naturligt, at der bliver tænkt nogle nye tanker om, hvorledes man bedst kan borteliminere i hvert fald de økonomiske tab, der er følgen af en sådan katastrofe.

Tanken om oprettelse af en naturkatastrofefond er en tanke, der ikke er tænkt første gang her i folketinget, men udenfor, men det må nok betegnes som noget af en hovedkuldts handling blot at tage denne tanke til sig og straks gøre den til genstand for en folketingsbeslutning. Der kunne blive tale om, at folketinget traf forhastede beslutninger uden et nødvendigt forundersøgellesarbejde og vurderinger af en sådan folketingsbeslutnings følger virkninger.

I hvilke situationer skulle en sådan naturkatastrofefond træde til? Er det ligegyldigt, hvilke foranstaltninger man eventuelt har truffet for at værgе sig imod en eventuel stormflod? Er det ligegyldigt, hvilke sikkerhedsmæssige foranstaltninger man har truffet med hensyn til selve placeringen og bygningen af eksempelvis et hus? Hvorledes skal man forholde sig over for personer, der gennem forsikringer har forsøgt at dække sig ind, i forhold til de personer, der ikke har dækket sig ind? Sådanne spørgsmål og en masse andre spørgsmål kan helt relevant stilles i forbindelse med behandlingen af et forslag som det foreliggende.

Der er ingen i dette ting, der kan undlade at være berørt af de menneskers skæbne,

[Erenbjerg]

som har været udsat for følgerne af naturkatastrofer, og derfor skal der heller ikke herske nogen tvivl om, at vi gennem sikring af vore kyster i så vidt omfang som muligt skal gøre det trygt at bo også i umiddelbar nærhed af havet. At denne tryghed aldrig kan forventes opnået 100 pct., står vist enhver klart, men det må også bero på éns eget ansvar for de tilskikkelser, der kan blive én til del, når man har valgt at bosætte sig i et truet område.

Vi har et udbygget forsikringsprincip her i landet, og det foreliggende forslag vil i den foreliggende form være et helt afgørende brud på de hidtil gældende forsikringsprincipper. Det er socialdemokratiets holdning, at følgerne af en naturkatastrofe i videst muligt omfang skal søges dækket gennem en normal forsikringsordning. Det er derfor med glæde, vi konstaterer, at regeringen har til hensigt at optage forhandlinger med forsikringsselskaberne om dette spørgsmål. For så vidt disse forhandlinger ikke fører til noget positivt resultat, har regeringen tilkendegivet, at den vil sætte en undersøgelse i gang vedrørende, hvorledes man kan dække skadelidte ind.

På denne baggrund finder socialdemokratiet det forhastet at vedtage en folketingsbeslutning om oprettelse af en naturkatastrofefond, men vil ikke udelukke, hvis andre muligheder er udtømt, at man senere, eventuelt i forbindelse med forsikringsselskaberne, kan oprette en sådan.

Svend Heiselberg (V):

I betragtning af, at regeringen ikke har taget noget initiativ til oprettelse af en naturkatastrofefond, har såvel det konservative folkeparti som venstre følt det nødvendigt at fremsætte forslag til folketingsbeslutning om etablering af en sådan fond. Allerede i forbindelse med stormen i 1976, hvor der også blev anrettet store skader, taltes der om et politisk initiativ til oprettelse af en fond – uden at der skete nogen ting. Dengang blev der ydet erstatning pr. kulance fra forsikringsselskaberne, men da der jo i husejerforsikringen ifølge policen ikke ydes erstatning for skader som følge af oversvømmelse fra hav, fjord, sø eller vandløb, burde folketinget allerede i 1976 have taget ved lære. Det skete ikke.

Derimod blev der fra politisk side efter stormen den 24. november 1981 givet udtryk for stor offervilje, ikke mindst fra daværende trafikminister Knud Heinesen. Han fik lejlighed til at føre en væsentlig del af sin valgkamp omgivet af pressens store opmærksomhed. Men nu er valget ovre, og stormen er kommet lidt på afstand. Vi er dog nogle, som ikke har glemt den 24. november, og som vil forebygge, således at mange mennesker ikke fremover skal lide store økonomiske tab i gentagelsestilfælde.

Jeg vil heller ikke undlade ved denne lejlighed at spørge, hvor ministerens svar på mit spørgsmål den 22. januar dette år er blevet af. Jeg bad bl.a. om en redegørelse for skadens omfang i Vestjylland, i hvor stort omfang der ingen dækning var for de skadelidte, hvor meget stormflodskatastrofen kom til at koste stat, amt og kommune, og hvilke politiske initiativer der påtænkes for at kunne yde fuld erstatning ved eventuelle fremtidige situationer som i 1976 og i 1981. Havde ministeren svaret, havde det måske ikke været nødvendigt med dette forslag til folketingsbeslutning i dag.

Venstre håber, at et flertal vil pålægge regeringen efter samråd med forsikringsbranchen at tage initiativ til etablering af en naturkatastrofefond.

Jeg siger udtrykkeligt, at det drejer sig om et beslutningsforslag. Ministeren talte, som om det var et decideret lovforslag, vi var kommet med. Her beder vi regeringen prøve at undersøge mulighederne. Derfor finder jeg, det er en besynderlig måde, ministeren fremstiller vores beslutningsforslag på.

Lilli Gyldenkilde (SF):

Jeg skal starte med at sige, at principielt går socialistisk folkeparti jo ind for, at man nationaliserer forsikringsselskaberne, da det alligevel er sådan, at staten må træde ind i de sager, hvor forsikringsselskaberne ikke dækker. Men det spørgsmål ligger ikke lige for. Jeg skal nu sige nogle ord om det foreliggende forslag.

Definitionen af ordet naturkatastrofe spiller en stor rolle i forbindelse med forslaget. Der er ikke forsøgt en sådan, og det kan jeg egentlig godt forstå, for det er meget svært.

Hvis vi nu opretter denne fond, så er vi bange for, at forsikringsselskaberne vil smut-

[Lilli Gyldenkilde]

te for meget udenom. Vi så i 1976, at forsikringsselskaberne gik ind og gav ekstra støtte – det, man kalder pr. kulance. Det gjorde man ikke i 1981 i november. Jeg skal ikke stå her og påstå, at det måske var, fordi der var politikere, der var ved at falde over deres egne ben for at fortælle befolkningen, at staten måtte gå ind her. Men givet er det i hvert fald, at selskaberne ikke fulgte den praksis, som de dog havde fulgt i 1976.

Vi er ikke tilhængere af dette forslag – ud fra de betragtninger, jeg allerede har givet udtryk for. Men jeg vil da godt sige, at det er klart, at katastrofen har fået nogle følger, der viser, at der er nogle punkter, der må tages op til gavn for de forsikrede. Ingen kan jo være uberørt af det, der er sket.

Jeg vil godt pege på et par ting, som man passende kunne tage med i de videre drøftelser, som jeg forstod på ministeren man skal have. Da man skulle taksere, havde man 22 forskellige selskaber til at taksere, og derfor blev takseringerne enormt forskellige. Det har bagefter givet nogle problemer for kommunerne. Det har været meget besværligt for dem bagefter på grund af de forskelligartede vurderinger. Det mener vi er en af de ting, man må diskutere og måske tilrettelægge på en anden måde, så vi står bedre rustet.

Noget andet, som jeg vil nævne i denne forbindelse, er nogle henvendelser, vi har fået fra folk, som har fået tilbudt fra forsikringsselskaberne 35 kr. i timen skattefrit til at få repareret for. Vi synes ærlig talt, at det er lidt af en opfordring til måneskinsarbejde. I øvrigt mener jeg også, det er noget af det, der bør kigges på. Det er lidt uforståeligt for de små håndværksmestre, som hovedsagelig lever af småreparationer, og som egentlig også visse steder er forsikret i akkurat det samme selskab, at de må gå og se på, at folk får sådanne tilbud. De kan jo reparere deres ting selv, og så kan de få en lavere betaling for det. Derved mister disse små håndværkere faktisk arbejde. Det synes vi der bør ses på også.

Det sidste, jeg skal sige noget om, er, at man tydeligvis er utilfreds med, at der blev truffet en beslutning herinde om, at sommerhusejere ikke kunne få erstatning. Jeg ved godt, at man ikke ligefrem giver tilladelse til at bygge sommerhuse på pæle ude i vandet, men nogle steder er der noget, der tyder på, at den tankegang i hvert fald ikke er frem-

med. Det kan vel ikke være rimeligt, at man så, når vandet kommer, skal kunne komme og kræve dækning for det. Det punkt er vi i hvert fald uenige i i socialistisk folkeparti.

Men vi vil godt være med til at drøfte nogle af de ting, jeg her har nævnt, i forbindelse med den drøftelse, der nu naturligt må komme i forbindelse med forslaget her. Derfor har det ikke været forgæves.

Askjær Jørgensen (FP):

Jeg er enig med ministeren i, at det er et meget dårligt gennemarbejdet forslag. Det er nok heller ikke fremsat, fordi man seriøst har villet løse problemerne. Jeg tror, man har fremsat forslaget for at skabe noget PR, for at forsøge at redde sig nogle stemmer derovre. Hvis man vil forsøge at bilde folk, der er truet af stormflod, ind, at man hermed har skabt muligheder, så de kan leve trygt, så er man noget naiv.

Dette forslag er lige så elendigt gennemarbejdet som regeringens politik på området og regeringens holdning vedrørende naturkatastrofer og stormflodsskader. Regeringen har den holdning, at det kan man stort set få lov til selv at ligge og rode med i Vestjylland, og hvis man vil have noget gjort, så kan man selv få lov til at betale. Man kender ikke noget til solidaritet, når det drejer sig om sikring af Danmarks kyster.

Hvis man konkret vil tage over og besigtige forholdene derovre i Ringkøbing amt, som den daværende minister for offentlige arbejder havde så travlt med under valgkampen, så vil man kunne se, at havet konkret er tæt ved at bryde igennem ved Årgab. Hørvad Grundejerforening ovre i Årgab siger: hvis vi får en storm igen som den, vi havde den 24. november, så smutter Vesterhavet igennem. De skader, der så vil ske, kan ikke dækkes fra en fond på 1 mia kr., ej heller fra en fond på 2 mia kr. Nej, så er det mange, mange milliarder kroner, det drejer sig om. Når først vi får havets angreb på begge sider af sandtangerne, så forsvinder sandtangerne, og så vil f.eks. Hvide Sande – og det samme kan gælde byer oppe i det nordlige ved Nissum Fjord – komme til at ligge på sandøer ude midt i Vesterhavet. Så får man travlt med at bevilge penge, for så er det store skader, der er sket.

[Askjær Jørgensen]

Sagen er, at der kun er ét parti, der virkelig ønsker at sikre mod naturkatastrofer; det er fremskridtspartiet. Det fik vi afprøvet, da vi havde debatten herinde, hvor vi stillede vores dagsordensforslag, som vi ingen støtte kunne få til. Når venstre og konservative ikke vil støtte os i det og heller ikke vil følge en solidarisk tankegang, så er vi nødt til at notere os, at det her er et tomt, hult parade-forslag uden realiteter.

Man kan spørge om, hvor de penge, der skal sættes i denne fond, skal komme fra, men hvis man virkelig skulle tale om, hvor pengene skulle komme fra, der skulle sikre mod naturkatastrofer, så kan jeg godt gentage over for ministeren, hvad jeg sagde, da vi havde debatten om kystsikring: der har jo også været debatter her i folketinget om job-skabelse, og entreprenørerne har maskineriet til at lave kystsikringen derovre.

Jeg synes faktisk, at både regeringen og venstre og de konservative skulle tage at erkende, at de er ravruskende ligeglade med, hvordan det står til med de folk, der lever på Vestkysten, og sige, at det kan vi selv ligge og rode med derovre. Det synes jeg faktisk ville være kønner end at stille sådan nogle paradeforslag. Hverken regeringen eller venstre eller de konservative har vilje til at gøre noget på dette område. Det er realiteterne.

(Kort bemærkning).

Svend Heiselberg (V):

Jeg vil da gerne spørge hr. Askjær Jørgensen, om jeg husker rigtigt. Er det ikke sådan, at fremskridtspartiet for et par år siden foreslog at tage penge til kystsikringen ud af budgettet?

(Kort bemærkning).

Askjær Jørgensen (FP):

Jeg kan meddele hr. Svend Heiselberg, at dér går hr. Svend Heiselberg galt i byen. Det er rigtigt, at den socialdemokratiske minister kørte en usaglig kampagne i sidste valgkamp ved at påstå det, men det er forkert, det er grundløst. Det, vi har foreslået, er at fjerne nogle af de bevillinger, der ligger til kontorpersonale i kystsikringsinspektoratet, og så har vi foreslået, at der skulle fjernes nogle af de penge, som kystinspektoratet havde fået reserveret til at købe materiel ind for. Men

det er aldeles ikke det samme som at tale om bevillinger. Hvis hr. Svend Heiselberg ville sætte sig ind i kontonumrene på finansloven, så ville hr. Svend Heiselberg se, at anlægsbevillinger har nogle helt andre kontonumre. Skudt forbi, hr. Svend Heiselberg! Det var lige så usagligt som det, den daværende minister for offentlige arbejder, hr. Heinesen, kom med i valgkampen.

Hahn (CD):

Vi har hørt ministeren for offentlige arbejder remse en række ministerier op, som også påtænkte at stille et forslag, og vi har hørt ordføreren for socialdemokratiet, hr. Erenbjerg, nævne, at når man byggede et hus ude ved vandet, så måtte man kende risikoen. Når man har indhentet tilladelse til at bygge et hus, så skal man selvfølgelig også være garanteret. Her er man ude for et tilfælde, som er statens ansvar 100 pct.

CD er positivt stemt over for et forslag til hjælp for de skadelidte, men det skal dog alligevel siges, at vi på visse områder er noget skeptiske. Man ønsker i forslaget at indbygge et antal forsikringsselskaber i naturkatastrofefonden. Naturligvis er vi modstandere af, at der skelnes mellem fattige virksomheder og konsoliderede, ligesom vi er imod, at sommerhuse holdes uden for erstatningsgivning. Når man betaler sine ejendomsskatter, skal man selvfølgelig være dækket ind. Det er ganske udmærket, at man i forslaget tænker på fremtiden, men hvad hvis der sker en katastrofe i morgen?

CD vil yderst villigt i udvalgsarbejdet gå ind for erstatninger til de skadelidte såvel ved stormfloden i november 1981 som ved eventuelt kommende naturkatastrofer. Der kan absolut ikke som ved kystsikringer være tale om, at de truede selv skal undgælde med så meget som én krone. Det understreger jeg meget kraftigt.

Sluttelig synes jeg, man skulle sende en venlig tanke til de mennesker og foreninger m.v., der har sat indsamlinger i gang, og også til de mennesker, der har ydet kontante bidrag til ofrene. Men de skadelidte burde have krav på andet end almisser, selv om det som sagt er smukt med venlige og velmenende menneskers tagen sagen i deres egen hånd.

Janne Normann (RV):

Vi havde håbet, at regeringen ville have vist noget mere velvilje over for dette forslag. Man kan diskutere konstruktionen af sådan en naturkatastrofefond, man kan diskutere udformningen, man kan diskutere beløbet, men jeg synes ikke, man kan diskutere, at staten har en meget væsentlig forpligtelse, et meget stort ansvar, når der sker naturkatastrofer. Det er et fællesanliggende at give erstatning i den slags tilfælde.

Det er da udmærket at forhandle med forsikringsselskaberne, det ser vi også gerne, men vi er altså noget bekymrede over, at regeringen endnu ikke har taget 24. novemberstormen mere alvorligt. Vi er bekymrede over, at erstatningsspørgsmålene ikke er afklaret. Vi havde faktisk håbet, at regeringen ville have set med noget større velvilje på en fond, således at de tilfælde af fremtidig usikkerhed, som forslagsstillerne jo så rigtigt peger på, kunne undgås. Det er vi altså endnu ikke blevet beroliget med hensyn til.

I øvrigt ser det jo ud til, at både socialdemokratiet og SF og fremskridtspartiet vil gå imod forslaget. Så kan der altså ikke blive noget flertal for en naturkatastrofefond. Det synes jeg er sørgeligt. Så må vi leve videre i usikkerhed, medmindre vi altså her i folketinget kan bevæbne os til at lave en lovgivning om naturkatastrofer, ligesom vi fra radikal side har ønsket en lovgivning om kystsikringen. Hvis vi ikke kan komme frem til en større sikkerhed for de skadelidte, så vil vi fra radikal side arbejde på en direkte lovgivning.

Der burde have været forhandlet om en fond, men det er forhåbentlig stadig væk ikke for sent at opfordre regeringen og socialdemokratiet til at gå ind i et udvalgsarbejde omkring en naturkatastrofefond, som måske, måske ikke, skal opbygges som her skitseret, men som i hvert tilfælde skal give den sikkerhed, vi jo alle sammen gerne ser, for, at de skadelidte får en erstatning, når det er deciderede naturkatastrofer, der er tale om.

(Kort bemærkning).

Askjær Jørgensen (FP):

Jeg skal blot glæde fru Janne Normann med, at fremskridtspartiet er parat til omgående at tiltræde bevillinger, når mennesker i dette samfund rammes af naturkatastrofer,

men det er aldeles ikke nødvendigt, at der eksisterer hverken en speciel lovgivning eller en speciel fond for det. Ej heller i dette folketing er vi i stand til at forudse, hvordan naturkatastrofer vil forløbe, og hermed, hvordan en lovgivning om fonde skulle indrettes. Men der er noget, der hedder en tillægsbevillingslov, og den plejer man ikke her i huset at være så bange for at benytte sig af.

(Kort bemærkning).

Lilli Gyldenkilde (SF):

Jeg forstår godt intentionerne i det, fru Janne Normann sagde om, at disse mennesker skal hjælpes. Heri er vi enige. Men jeg begriber ikke den holdning, man har i det radikale parti – som jo i øjeblikket sidder og laver økonomiske planer til redning af Danmark, hvori der bl. a. skal være indgreb i dyrtidsportioner, og hvad ved jeg; i alt fald i det, der er tilgæet pressen, fremstår det på den måde. Det er i hvert fald ingen hemmelighed, at det radikale venstre går med til eller meget gerne ser, at der føres indkomstpolitik, og taler meget om det op til de kommende overenskomstforhandlinger, ligesom man taler om store besparelser på statsbudgettet. På denne baggrund undrer det mig, at man ikke i stedet vil være med til at se på det, som ministeren foreslår, nemlig at tage en snak med forsikringsselskaberne om, hvorvidt de kunne yde en større dækning end den, de hidtil har ydet. Mig bekendt ligger det sådan, at forsikringsselskaberne ikke ligefrem kører med underskud.

(Kort bemærkning).

Janne Normann (RV):

Hvis fru Lilli Gyldenkilde var her den 12. november 1981, så ville fru Lilli Gyldenkilde vide, at det med bare at tvangsudskrive midler fra hvem som helst, fordi vi i øjeblikket har behov for midler, det er ikke just det radikale venstres livret.

I øvrigt vendte jeg mig ikke imod en forhandling med forsikringsselskaberne. Jeg synes, det er udmærket, at regeringen vil forhandle med forsikringsselskaberne. Det, jeg vendte mig imod, er, at vi i dette ting bare trækker tiden ud, så mennesker, der er skadelidte, ikke ved, hvad de har at rette sig ef-

[Janne Normann]

ter i fremtiden. Vi kan få en katastrofe igen, førend vi aner det.

Deri ligger egentlig også svaret til hr. Askjær Jørgensen. Jeg måtte jo konstatere til min forbløffelse – nej, det er ikke til min forbløffelse – at der er forskel på fremskridtspartiets og det radikale venstres syn på, hvad der er humant, men her var det åbenbart med omvendt fortegn, idet vi faktisk fra radikalt hold også synes, at et menneske kan være skadelidt, hvis dets ejendele er slået i stykker af en storm.

(Kort bemærkning).

Erenbjerg (S):

Vi kunne ligesom i fru Janne Normanns indlæg ane, at der kunne være medlemmer af dette folketing, som ikke så med al den alvor, som sagen fortjener, på de mennesker, som er blevet ramt af disse katastrofer. Jeg synes i og for sig, at i stedet for skulle fru Janne Normann hilse velkommen, at der både fra socialdemokratiets side og fra regeringens side er udtrykt velvilje over for at få løst disse problemer. Det, vi har sagt, er – for at skære det ud i pap – at dette stykke amatørarbejde, som ligger foran os på bordet, ikke kan være befordrende for nogen som helst støtteforanstaltninger.

(Kort bemærkning).

Askjær Jørgensen (FP):

Jeg vil godt spørge den socialdemokratiske ordfører, hr. Erenbjerg, om han tror, at velvilje her i salen forhindrer oversvømmelser i Vestjylland. Det tror jeg ikke på.

Arne Bjerregaard (KrF):

Det er blevet sagt, at det er amatørarbejde, der er lavet her. Nu drejer det sig om et ganske almindeligt forslag til folketingsbeslutning. Deri ligger en målsætning. Så er det selvfølgelig den siddende regerings opgave at sørge for at udmønte folketingsbeslutningen, når den bliver vedtaget. Det er en almindelige fremgangsmåde, og derfor synes jeg ikke, man kan snakke om amatørarbejde. Det er en målsætning, som er opstillet, og den målsætning skulle folketinget her så eventuelt tilslutte sig. Desværre er det efterhånden blevet sådan, at folketingsmedlemmerne skal være eksperter på alle mulige områder, idet

forslagene skal være udformet i detaljer. Det er i grunden slet ikke vores opgave. Hvad har vi i grunden embedsmændene til, hvis det ikke er dem, der sørger for det, og administrationen osv.?

Hr. Erenbjerg havde velvilje over for de skadelidte. Det lever de selvfølgelig fedt af, og det kan de selvfølgelig betale det med, som de har mistet! – mener hr. Erenbjerg vist – for jeg har fornemmet, at man ikke – i al fald ikke alle steder – vil komme de mennesker til hjælp, som er ramt af de sidste naturkatastrofer, hvis man vil kalde dem sådan.

Selvfølgelig er jeg enig i, at det er vanskeligt at bestemme, hvad der er en naturkatastrofe. Men hvis man studerer det danske vejrlig de sidste 10 år, er man nødt til at notere, at et område som Danmark, som førhen har ligget i et særdeles stabilt område, nu har mere svingende vejrlig, end det har haft før. Vi har tørke, som ikke har været noteret før, vi har regnmængder, som ikke har været noteret før, vi har stormstyrker, som ikke har været noteret før, vi har kuldegrader på visse årstider, som ikke har været noteret før, osv. Det indebærer, at vi i Danmark i fremtiden må vurdere, hvorledes vi vil komme de mennesker til hjælp, som vil blive ramt af uforudsigeligt vejrlig.

Den ene måde at klare problemerne på er, at man her i folketinget er villig til at sørge for, at folk, som ikke kan forsikre sig mod den slags, holdes skadesløse ved bevillinger herfra. Vi er enige i, at sådan skulle det gøres. Vi ved bare, at det vil man ikke, og vi ved, at skiftende flertal herinde vil tage forskelligt på problemerne, når de opstår. Derfor mener vi, det er ønskeligt, at der altid er en fond til rådighed, hvoraf man kan bruge midler, når skaderne opstår, for at hjælpe de mennesker, som uden egen skyld er kommet i nød, fordi de ikke har nogen mulighed for at forsikre sig imod sådanne katastrofer.

Derfor ser vi med velvilje på forslaget og vil gerne diskutere udmøntningen af forslaget i et egentligt lovforslag.

Dyremose (KF):

Jeg vil først gerne takke ordførerne for venstre, CD, kristeligt folkeparti og ikke mindst det radikale venstre for den positive tilslutning, der er til tanken i forslaget. Når jeg siger: ikke mindst de radikale, så er det,

[Dyremose]

fordi jeg i forbindelse med den aktuelle stormflodskatastrofe har haft en vis diskussion med repræsentanter for det parti om, hvordan den sag er løst. På den baggrund er jeg specielt glad for, at vi får støtten fra radikal side til vores forslag til folketingsbeslutning. Det betragter jeg som meget positivt.

Jeg skal ikke skjule, at jeg er meget, meget skuffet over, at regeringen og socialdemokratiet afviser forslaget på den måde, man har gjort det på i dag. Vi har netop ikke villet skrive lovteksten, vi har netop ikke villet tage stilling til alle de vanskelige afgrænsninger, fordi vi ikke mente, det var vores opgave. Men vi har ment, at der skulle træffes en beslutning, og vi har derfor lavet et forslag til folketingsbeslutning, hvor vi opfordrer regeringen til efter samråd med forsikringsbranchen at tage initiativ til etablering af en naturkatastrofefond. Vi ville gerne sikre os, at der kommer skred i denne sag, fordi vi synes, at socialdemokraterne har nølet.

Jeg kunne godt tænke mig at vide, om socialdemokratiets ordfører i virkeligheden talte på hele partiets vegne. Jeg vil gerne citere fra Jyllands-Posten den 27. november, hvad formanden for folketingets finansudvalg, hr. Henning Jensen, sagde:

»Det er en meget interessant tanke, som hurtigst bør gøres til genstand for en drøftelse i finansudvalget ... En fond af denne karakter vil give beboerne i de udsatte områder en ganske anden og tryk tilværelse.«

Senere, til Jyllands-Posten den 27. december, sagde formanden for finansudvalget, hr. Henning Jensen:

»Jeg er overbevist om, at der i folketinget kan skaffes et flertal for naturkatastrofefonden.«

Den fond, han talte om, var den skitse, som havde været fremme i dagspressen fra bankdirektør Gunner Schmidt, Bikuben. Jeg vil meget gerne medgive, at vi har lånt meget af denne skitse. Det var bare ikke hastværksarbejde, for tanken var allerede fremme i 1976. Den blev genfremsat lige efter stormfloden. Den fik positiv opbakning fra fremtrædende socialdemokratiske medlemmer, den fik positiv opbakning fra forsikringsbranchen. F. eks. sagde formanden for Assurandør-Societetets komité, direktør H. O. Thulstrup, Nye Danske Lloyd, til Jyllands-Posten den 27. november 1982: »Vi er positive ... og vi vil meget gerne deltage i for-

handlingerne om en fond, men der må detaljer på bordet, før vi kan tage stilling til eventuel medvirken.«

På baggrund af disse tilkendegivelser havde vi troet, at regeringen selv ville komme med et oplæg. Det fremgik da også af en debat i folketinget den 20. januar, at det indgik i regeringens overvejelser. Jeg citerer fra spalte 412 ministeren for offentlige arbejder, J. K. Hansen:

»Jeg har endnu ikke taget stilling til oprettelsen af en katastrofefond, men vi skal jo om ret kort tid have en debat om hele kystsikringsproblematikken. Jeg kommer med en redegørelse her i folketinget om ganske kort tid, og da er det muligt, at noget sådant kan tages med under denne debat.«

På baggrund af de tilkendegivelser fra socialdemokratiet havde vi regnet med, at regeringen ville spille ud. Så kom kystsikringsredegørelsen, og der var ikke ét ord om naturkatastrofefond. Derfor følte vi os nødsaget til, for at folketinget i hvert fald kunne komme til at behandle det i denne samling, at fremsætte vores forslag til folketingsbeslutning. Vi ville netop forsøge med alle midler at undgå en diskussion om alle de tekniske detaljer, og derfor sagde vi i vores bemærkninger, at dem vil vi ikke lægge os fast på. Vi skitserede nogle synspunkter, som vi har, men som ikke indgår i det, folketinget skal tage endelig stilling til, nemlig det egentlige forslag til folketingsbeslutning, hvor vi kun beder om, at regeringen optager forhandlinger med forsikringsbranchen med henblik på at etablere en naturkatastrofefond.

Det er derfor meget skuffende, at regeringen og socialdemokratiet har udtrykt sig, som man har gjort her i dag. Når jeg tænker på, hvad jeg har hørt enkeltmedlemmer af den socialdemokratiske gruppe sige på forskellige møder rundt omkring i landet, så skulle det forbavse mig, om dette er en enig indstilling fra socialdemokratiets side.

Man kunne godt få den mistanke, at det i virkeligheden er et spørgsmål om, at regeringen ikke kan lide, at det ikke er regeringen selv, der har taget initiativet. Måske må jeg forstå ministerens udtryk, at han vil optage forhandlinger med branchen, og at han vil gøre det hurtigt med henblik på at få klaret disse problemer, sådan, at ministeren vil forhandle med branchen her i foråret og vil forberede eventuelle lovforslag i løbet af som-

[Dyremose]

merferien, sådan at vi straks, når folketinget kommer ind til oktober, kan få et gennemarbejdet, ikke-amatøragtigt lovforslag fra regeringen og socialdemokratiet om, hvordan vi kan sikre, at de mennesker, der ikke på almindelig vis kan forsikringsdække sig, kan få en økonomisk sikkerhed, hvis de skulle lide den utrolige nød, at de igen skulle blive udsat for en stormflodskatastrofe, som vi f. eks. godt kunne risikere næste vinter. Vi ved, at der en lang række steder i Vestjylland er risiko for, at skaderne ville blive meget store, fordi digerne er svækkede og kystsikringen er svækket. Der er virkelig behov for en indsats dér.

Hvis det altså bare er udtryk for, at man ikke kan lide at følge vores forslag, men at man alligevel vil gøre det egentlige arbejde og komme med det nødvendige forslag, ja, så vil jeg returnere ministerens anerkendelse af den gode vilje og sige: jeg er ligeglad med, om det er vores forslag, der bliver vedtaget, eller om det er noget, regeringen kommer med, bare det kommer. Men jeg kan love ministeren, at han vil blive holdt op på, om de forhandlinger bliver gennemført.

Jeg vil appellere til ministeren og den socialdemokratiske ordfører om at blødgøre deres afvisning og erkende, at de i virkeligheden har misforstået beslutningsforslagets hensigter. Det, der ligger i beslutningsforslaget, er en opfordring til forhandlinger. Hvis det viser sig i de forhandlinger, at en naturkatastrofefond er en umulig ting, og branchen og regeringen bliver enige om det, ja, så må vi andre da tage det til efterretning. Men kunne regeringen ikke overveje endnu en gang, om det ikke var rimeligt at tage velvilligt og positivt imod det forslag, sådan som det ligger, med den gode vilje, der er bag det? Hvis regeringen vil gøre det, så skal vi helt undlade i udvalget at diskutere alle detaljerne. Det vil vi gerne overlade til regeringen og forsikringsbranchen at diskutere gennem det næste halve år. Jeg vil appellere til, at regeringen gør det.

Jeg vil også gerne appellere til, at fremskridtspartiet overvejer sin stilling én gang til. For uanset hvor meget man sikrer kysterne, og uanset om man betaler det fra statens side med 100 pct., så kan der komme naturkatastrofer, som vil ramme mennesker. Hr. Askjær Jørgensen siger, at så vil fremskridtspartiet med det samme være med til at give

dem hjælp. Det anerkender jeg at fremskridtspartiet har erklæret vilje til ved den stormflod, som vi har set, men fremskridtspartiet må også acceptere, at en sådan stormflod f. eks. kan komme midt i en valgkamp, og så er det vanskeligt at få folketinget til at fungere. Man må også erkende, at det var vanskeligt at få et politisk flertal for at gøre lige præcis det, som fremskridtspartiet gerne ville. Derfor gik der måneder og måneder og måneder. Vi har tidligere på dagen i spørgetiden diskuteret, at mange af dem, der skulle have hjælp, ikke har fået den endnu.

Vil fremskridtspartiet så ikke i sit menneskehensyn sige: når vi ikke har kunnet få det, vi gerne ville have, nemlig en garanti for, at staten vil dække det hele 100 pct. og vil sikre 100 pct., så må vi i hvert fald af hensyn til de mennesker, det går ud over, sikre, at de ikke oven i den psykiske belastning, det er at blive ramt af en sådan ulykke, skal have den økonomiske belastning, det er, at man skal gå i uvished og usikkerhed og uden at vide, om man får midlerne, uden at vide, om man kan genopbygge sit hjem, uden at vide, om man kan genopbygge sin virksomhed. Vil fremskridtspartiet ikke i sin stræben efter det måske fuldkomne alligevel tænke på, at vi lever i en verden af mennesker, og i mangel på det fuldkomne acceptere, at dette forslag er et positivt skridt på vejen?

Jeg gør opmærksom på, at hvis fremskridtspartiet har den holdning, så er der en stor sandsynlighed for, at vi i dag eller i løbet af denne folketingssamling får et flertal for dette forslag til folketingsbeslutning. Jeg vil mene, der påhviler fremskridtspartiet et tungt ansvar, hvis det bliver fremskridtspartiet, der hindrer folketinget i at træffe en beslutning om at etablere en naturkatastrofefond baseret på forhandlinger mellem regeringen og forsikringsbranchen.

(Kort bemærkning).

Janne Normann (RV):

Hvis hr. Dyremose, hvad jeg selvfølgelig vægrer mig ved at tro, skulle høre til dem, der på noget tidspunkt har ønsket at hvirvle tvivl op omkring det radikale venstres holdning til storm og naturkatastrofer og ansvarlighed, så glæder jeg mig da nu over at kunne konstatere, at hr. Dyremose er klar over,

[Janne Normann]

at det ville være helt forkert. Der er ingen slinger i valsen med hensyn til det fælles ansvar over for en erstatning, og jeg er sikker på, at hr. Dyremose ikke på noget tidspunkt har ønsket at gøre det radikale venstre uret.

(Kort bemærkning).

Erenbjerg (S):

Når man hører hr. Dyremose her fra talerstolen, kunne man næsten fristes til at tro, at han havde lavet sin tale, inden han hørte debatten her i folketinget. Jeg synes, det fremgik med al tydelig klarhed af ministerens tale, at regeringen havde til hensigt at tage forhandlinger med forsikringsselskaberne omkring denne problematik. Det var en udtalelse, som blev bakket op af socialdemokratiet. Hr. Dyremose har åbenbart ikke hørt den udtalelse her, men han vil kunne læse den, når fortrykket ligger herude i sidegangen om ganske kort tid.

(Kort bemærkning).

Askjær Jørgensen (FP):

Uanset om hr. Dyremose appellerer meget indtrængende, så kan det altså ikke lade sig gøre at få os til at tage medansvar for at pådutte folk noget, som ikke er realiteter. Der er endnu ingen, der har bevist, at en naturkatastrofefond på 1 mia kr. er noget som helst værd. Det, det drejer sig om for borgerne, er, om de kan få hus og hjem sikret mest muligt. Det har vi ikke kunnet få flertal for her i dette folketing, og det er beklageligt. Det er mangel på ansvarlighed, der er skyld i det. Men der er ingen, der kan påvise noget som helst om, om en kommende naturkatastrofe medfører skader for 1 mia kr., for 5 mia kr., for 10 mia kr., for 100 mill. kr. eller for 2.000 kr. Derfor er det et slag i luften, en tom propagandaforestilling at tale om, at hvis vi bare vedtager over en 3 års periode at opbygge en fond på 1 mia kr., så har man skabt nogen sikkerhed. Man har skabt nul sikkerhed. De mennesker derovre, som kan se, at nu er man begyndt på sommeren, uden at der sker handling med hensyn til kystsikring, lever i stor usikkerhed. De kan ikke forstå, at folketinget er så uansvarligt, de kan ikke forstå, at der ikke er solidaritet med folk på Vestkysten. Det er der stadig væk ikke, og det var det, jeg ønskede at fremføre.

Vi står ikke på den vogn at pådutte nogen – og skaffe os PR på – at nu har vi sandelig skabt sikkerhed ved en naturkatastrofefond over 3 år på 1 mia kr. Det er som at række tungen ud af vinduet. Det er intet. Det hjælper ikke at appellere til os. Den står vi ikke på.

Dyremose (KF):

Jeg vil gerne først sige til fru Janne Normann, at jeg har forstået de radikales holdning i diskussionen om stormfloden den 24. november 1981 anderledes, end jeg de sidste dage er blevet belært om at de radikales holdning er. Jeg håber, at det, jeg er blevet belært om de sidste dage, er det rigtige, og det har jeg på nuværende tidspunkt ingen grund til at tvivle på. Hvis det viser sig, at det, jeg har fået at vide de sidste dage, er det rigtige, så tvivler jeg ikke på, at vi i fællesskab kan gøre noget i den aktuelle situation. Det var derfor, det var magtpåliggende for mig at rette en speciel tak til de radikale i mit første indlæg.

Hr. Erenbjerg siger, at man skulle tro, jeg havde skrevet min tale, før jeg hørte debatten. Hr. Erenbjerg er velkommen til at gå ned og se i mine noter. Der ligger ikke nogen færdigskreven tale, for sådan en synes jeg ikke, man kan holde. Talen blev egentlig også helt anderledes, end jeg havde troet. Jeg havde regnet med, at jeg skulle komme her i dag og være glad for, at et stort og bredt flertal i folketinget havde sagt ja til forslaget. Jeg havde regnet med, at den kendsgerning, at regeringen bad om en udskydelse af sagens behandling, efter at den første gang var sat på dagsordenen, var udtryk for, at regeringen ville lave nogle forundersøgelser med henblik på at kunne erklære sin velvilje. Derfor var min tale i dag udtryk for det, jeg forsøgte at sige ret direkte: stor skuffelse over socialdemokratiet og regeringen med udgangspunkt i de tilkendegivelser, der tidligere er kommet fra en lang række socialdemokrater om samme emne.

Hr. Erenbjerg siger, at jeg ikke havde hørt, at man ville forhandle. Hr. Erenbjerg vil kunne læse i fortrykket, når det kommer, at en del af min tale netop gik på, at hvis det var, fordi man ikke kunne lide at støtte vores forslag, men alligevel via forhandlinger ville sikre det samme, så for min skyld ingen

[Dyremose]

alarm. Så det havde jeg altså hørt, hr. Erenbjerg.

Jeg vil godt sige til hr. Askjær Jørgensen, at vi tror ikke, at vi skaber sikkerhed med dette forslag. Spøgsålet om kystsikring behandles i andre sammenhænge. Det, vi taler om, er, at hvis der på trods af alt, hvad vi gør for at sikre os, sker en katastrofe, sådan at der er nogle, der bliver ramt af skader, som de ikke kan dække sig mod via forsikringer, så vil vi gerne garantere dem hjælpen. Jeg mener egentlig også, at hr. Askjær Jørgensen erkendte, at sådanne situationer kunne opstå, idet han sagde i sin replik, at hvis noget sådant skete, så ville fremskridtspartiet med det samme være med til at bevilge 100 pct. statshjælp. Deri ligger da en anerkendelse af, at der kan ske sådanne ting, til trods for at man sikrer sig.

Det er derfor, jeg appellerer til hr. Askjær Jørgensen om, at man endnu en gang tænker på, om vi ikke, hvad angår de yderste, som bliver ramt af det, man ikke kan sikre sig imod, hjælper dem økonomisk og sikrer dem, at de kan få den hjælp.

(Kort bemærkning).

Askjær Jørgensen (FP):

Jeg vil gerne forsøge at lære hr. Dyremose, hvordan tingene hænger sammen. Læg mærke til, at man har haft noget i dette samfund, der hed den sociale pensionsfond. Der var en række borgere, der troede, at de derved var sikret noget ekstra folkepension. Det er gået op for en række mennesker, at det var de ikke. Man opkrævede også engang skat af motorkøretøjer og satte pengene ind i en vejfond, eller hvad den nu hed, et specielt cigarkassesystem. Det hjalp heller ikke med hensyn til bevillinger dér. Det ligger altså således, at alt det med separate fonde, specielle cigarkasser og sådan noget, det hjælper ingenting, fordi man ikke kan forudse, hvordan udviklingen går.

Den eneste realistiske holdning er, at der må være et flertal herinde, der er i stand til at være solidariske, når der sker naturkatastrofer. Det er der ikke. Folketingets flertal herinde er vældig godt til at slippe danske kroner løs, når det er naturkatastrofer ude i den store verden; men når det er solidaritet med danske borgere, så mangler flertallet herinde. Det er realiteterne. Så lad være med

at forsøge at pådutte os, at specielle cigarkassesystemer, specielle fonde, skulle være nogen som helst sikring. Det er nul sikring.

(Kort bemærkning).

Dyremose (KF):

Jeg synes, at hr. Askjær Jørgensen taler uden om problemet, når han kommer ind på den sociale pensionsfond. Det svarer til, at jeg gav mig til at tale om, at der er nogle herinde, bl. a. i fremskridtspartiet, som vil tage midlerne fra pensionskasserne. Begge dele har intet med denne sag at gøre. Det, vi taler om her, er at etablere en selvstændig naturkatastrofefond, der, hvis vores tanker om detaljerne går igennem, vil have en selvstændig bestyrelse, som er uafhængig af statsmagten, og som derudover har et flertal, der er uafhængigt af forsikringsinteresser. Når det oprindelige indskudsbeløb er indbetalt, kan man anvende nogle af midlerne til at forebygge, resten skal stå der som sikkerhed.

Hr. Askjær Jørgensen talte om, at 1 mia kr. ikke var nok. Ved den stormflodskatastrofe, som vi havde i november, der er den værste i mange, mange, mange år – jeg tror, det var noget med sandsynligheden én hvert 125. år, man talte om i aktstykket – er de skader, der er opgjort på landsplan for forsikringsbranchen, 600–700 mill. kr. Dertil kommer, at der af naturkatastrofefonden, hvis den havde eksisteret, skulle være anvendt beløb på et sted mellem 100 og 200 mill. kr. Det vil altså sige, at den rigeligt ville have slået til til at dække det behov, der var i november.

Ministeren for offentlige arbejder (J. K. Hansen):

Jeg skal ikke blande mig i det slagsmål, eller hvad man skal kalde det, der kan opstå mellem forskellige partier om, hvad man mener eller ikke mener, men jeg skal blot svare hr. Dyremose.

Hr. Dyremose er skuffet over regeringens holding og siger, at regeringen ikke har villet skrive en lovtækst. Man har i stedet fremsat et beslutningsforslag. Her er vi jo netop ved sagens kerne, fordi forslagsstillerne ikke har villet gå til bunds i sagen. Forslagsstillerne har på baggrund af nogle udtalelser, der er fremkommet på et tidspunkt, sagt: nu skal vi

[Ministeren for offentlige arbejder]

have en naturkatastrofefond, uden at man i forslaget har villet definere, hvad man egentlig forstår ved en naturkatastrofefond.

Nu har jeg forstået af den debat, der har været i dag, at en naturkatastrofefond er en fond, der skal dække skader ved havets indtrængen eller optrængen i forskellige bygninger, men så er det nok ikke en naturkatastrofefond, så er navnet forkert. Det er vel en stormflodskatastrofefond, altså en fond, der skal dække skader, der opstår ved særligt højvande. Men forslagsstillerne har ikke villet gå ind i problemstillingen, og det er vel derfor, man har fremsat et forslag til folketingsbeslutning.

Jeg har forsøgt her at belyse forskellige sider af problemerne. Jeg har bestemt ikke afvist et forslag om en sådan fond, men jeg må have lov til at sige, at der ligger så mange problemer begravet her, at må vi have dem belyst på en særdeles saglig måde, inden jeg vil udtale mig om, hvorvidt vi skal have en sådan fond eller ej.

Forskellige ordførere, men specielt hr. Dyremose, har været inde på, at man skulle sikre sig på en sådan måde. Det, jeg ville gøre opmærksom på, var, at vi har et forsikringsprincip. Det skal ikke være således, at forsikringsselskaberne skulle kunne frasortere de vanskeligt beregnelige skadefelter og selv tage de mest sikre. Selv om man skulle forlade den almindelige forsikringsvej, kommer man ikke uden om en række af de grundlæggende problemer, som enhver forsikringsordning indeholder. Hvis man vil forsikre sit hus f. eks. mod insektangreb, må huset være i en vis stand, når forsikringen tegnes. Har man stråtag på sit hus, må man betale en forhøjet brandforsikringspræmie. Tilsvarende spørgsmål kan man da rejse i forbindelse med dækningsområdet for en naturkatastrofefond. Hvordan man vil definere en sådan fond, er et andet spørgsmål, men i bemærkningerne til forslaget tænker man i første række på en stormflodssituation. Men det er ikke alle skader, der opstår som følge af en stormflod, der kan komme lige overraskende. Derfor er der ikke en lige god begrundelse for, at det offentlige træder til i alle skadetilfælde. Man må indrømme, at der langs Danmarks kyster forekommer byggeri så nær havet og i så lav en kvote, at det ikke med rimelighed kan forlanges, at staten skal dække eller være med til at dække skader, der er en

følge af en sådan beliggenhed. Det har vi set ved skader på bygninger, der kom den 24. november sidste år, der lå på så lav en kvote, at det ikke kan være rigtigt, at man får erstatning, når vandet trænger ind.

Det er ikke alene sommerhusbyggeri, det drejer sig om. Der er også eksempler på helårsbebyggelse fra de senere årtier, der er opført uden rimelig hensyntagen til, at man bygger nær havet. Det er meget populært, således som forslagsstillerne også giver udtryk for, bare at springe den slags problemer over.

Jeg ved ikke, hvilket øre hr. Dyremose har hørt med, men det er måske gået hurtigt ind og ud igen, men jeg sagde i hvert fald i mit svar til forslagsstillerne, at vi er indstillet på meget hurtigt at optage forhandling med forsikringsselskaberne om hele denne sag. Vores primære mål er fortsat at søge en ordening tilvejebragt, ifølge hvilken begivenheder, der karakteriseres som naturkatastrofer, i videst mulig udstrækning kan bringes ind under en normal forsikringsordning. Det er jeg klar til at arbejde videre med. Så man kan egentlig ikke sige, som hr. Dyremose sagde, at det var en afvisning og en negativ holdning, som jeg havde til hele spørgsmålet.

Det er meget rørende, når hr. Hahn siger, at det må være statens ansvar et hundrede procent at dække de skader ind, som måtte opstå, men det må nu engang være således, når man etablerer sig de steder, at det ikke er statens ansvar, men de pågældendes eget. Nu kan jeg forstå, at det for hr. Hahn også drejer sig om stormflod og ikke om naturkatastrofe, hvad det så end måtte være. Jeg har forsøgt at give nogle eksempler på det.

Så efterlyser fru Janne Normann regeringens velvilje. Jeg synes faktisk, den er meget stor. Vi er villige til at gå ind og undersøge det sammen med Assurandør-Societetet, som jeg meget, meget snart skal have et møde med, så vi kan få afklaret mange af disse forhold. Fru Janne Normann er bekymret over, at regeringen endnu ikke har fået afsluttet erstatningen vedrørende stormfloden den 24. november 1981. Det kan vi alle sammen være meget bekymret over, men jeg synes nok, fru Janne Normann og andre nok skulle granske en lille smule i, hvad det egentlig er der foregår. Hvordan har man egentlig grebet denne sag an? Vi har måttet opgive og er i fuld gang med at udbetale er-

[Ministeren for offentlige arbejder]

statninger, uden at vi i øvrigt havde spor garanti for, om beløbet var rigtigt eller ej. Vi har på forlods bevilling udbetalt disse penge, således at ingen skulle komme i nød af den grund. Det har ikke skortet på vejvilje fra ministeriet for offentlige arbejders side. Jeg mener heller ikke, det har skortet på velvilje fra de forskellige kommuners side. Når der skal udbetales erstatning, er det også nødvendigt, at vi ser på erstatningernes størrelse. Det har jo f. eks. vist sig, at en erstatning, der fra brugerens side var opgjort til 800.000 kr., lige pludselig kom ned på 400.000 kr. Den slags eksempler har vi mange af. Vi må hele tiden bearbejde det, og derfor tager det lidt længere tid, end vi egentlig havde troet fra starten, med det personale, som vi ikke har fået forøget i ministeriet for offentlige arbejder, men jeg tror, vi får det løst til fuld tilfredshed for dem, det er gået ud over.

Jeg er meget positivt indstillet over for dette forslag, men der ligger en lang række detaljer gemt i det, som vi naturligvis må have meget, meget nøje undersøgt, før vi hopper ud i et sådant forslag som det, forslagsstillerne er kommet med.

Svend Heiselberg (V):

Det, man hørte, var en arrogant minister. Man kan vel sætte spørgsmålstegn ved, om ministeren også er kompetent til at være så arrogant, som tilfældet er.

Vi har fremsat et beslutningsforslag. Jeg vil gerne spørge ministeren, om det er ualmindeligt, at man kommer med et beslutningsforslag, der ikke er mere uddybende end det, vi er kommet med. Jeg synes, at det er en mærkelig opførsel af regeringen og også af den socialdemokratiske ordfører, når de kalder beslutningsforslaget for amatøragtigt. Jeg vil gerne spørge ministeren, hvorfor jeg ikke fik svar på mit spørgsmål, for vi spurgte allerede den 22. januar 1982, hvad ministeren agtede at gøre. Når vi spurgte, var det jo bl. a., fordi socialdemokratiet og hr. Heinesen, som jeg også har nævnt, under pressens store bevågenhed i sandstorm og havskum stod og fortalte om alt det gode, man ville gøre for de mennesker, der har lidt nød i forbindelse med stormflodskatastrofen. Derfor er det en underlig opførsel, og jeg håber, at ministeren vil besvare mine spørgsmål, og jeg kan love ministeren helt bestemt, at i

morgen vil der blive rykket for de seks spørgsmål. Så skal ministeren, hvis vi ikke får svar på anden måde, komme til i salen at besvare alle seks spørgsmål, som er blevet stillet den 22. januar 1982.

Dyremose (KF):

Jeg vil godt først sige til ministeren, at han indsnævrer min afgrænsning af naturkatastrofer ved at sige, at det kun er stormflod. Det er rigtigt, at stormfloden var den aktuelle anledning til, at sagen blev taget op, men vi siger i vores bemærkninger til forslaget under punkt 3:

»En naturkatastrofe kan ramme overalt i landet«. Det kan en stormflod som bekendt ikke, og deri ligger altså, at vi går videre end stormflodsbegrebet.

Derudover siger vi også i bemærkningerne under punkt 6 i diskussionen om afgrænsning, at der kan være forskellige interesser. Derfor vil vi have en fondsbestyrelse, hvis formand og flertal er uafhængige af forsikringsinteresser, da afgrænsningen mellem skader, der kan dækkes af almindelige forsikringer, og skader, der skal dækkes af naturkatastrofefonden, eventuelt kan blive et konfliktspørgsmål, selv om der i forbindelse med etableringen af naturkatastrofefonden skal foretages en afgrænsning mellem denne og almindelige skadesforsikringer. Jeg synes nok, at både ministeren og den socialdemokratiske ordfører har overset, at det står i bemærkningerne. Vi er klar over, at der skal ske en afgrænsning, og vi mener og påpeger, at den afgrænsning skal ske, før vi er i situationen, for det var netop det, der var problemet i den aktuelle sag, at det ikke var sket. Derfor var der nogen tvivl om, hvad der egentlig var forsikringsdækning for, og hvad der ikke var forsikringsdækning for. Når så ministeren siger, at vi ikke har villet gå ind i problemstillingen, og så tre sætninger længere fremme siger, at der er mange store problemer, som skal overvejes, inden man kan tage endelig stilling til det konkrete forslag, så har ministeren jo selv givet svaret på, hvorfor vi ikke er kommet med et lovforslag, men med et beslutningsforslag.

Vi erkender ydmygt som oppositionspartier, at vi har ikke embedsmandsapparatet til rådighed til at foretage alle de kulegravninger og alle de vurderinger, der skal foretages.

[Dyremose]

Vi erkender også ydmygt, at vi har ikke forsikringsbranchens store viden om, hvad der kan forsikringsdækkes, og hvad der ikke kan forsikringsdækkes. Derfor gør vi i beskedenhed det, at vi i et beslutningsforslag opfordrer de to parter, som vi vurderer har den nødvendige ekspertise, har den nødvendige kapacitet, til at forhandle, og vi beder regeringen om at tage initiativet til en forhandling af hensyn til de mange mennesker, der har prøvet, hvad det vil sige at leve i usikkerhed.

Da dette fra min og fra begge de forslagsstillende partiers side drejer sig om at få skabt så stor sikkerhed omkring den økonomiske dækning som overhovedet muligt, vil vi godt, selv om det er vanskeligt efter debatten, prøve på at optage ministerens slutbemærkninger som en positiv tilkendegivelse. Når ministeren siger, at han er indstillet på meget hurtigt at optage forhandlinger med branchen, og at han snart skal have møde med Assurandør-Societetet, vil jeg sige, at så håber jeg, at ministeren kan få det afklaret så hurtigt, at han kan nå at melde tilbage til udvalget, om en naturkatastrofefond ville være en hensigtsmæssig ting eller ej, sådan at vi kan få det bidrag fra ministeren og hans embedsmænd og fra forsikringsbranchen. Så har vi et tilstrækkeligt grundlag til at færdigbehandle et forslag til folketingsbeslutning i denne samling, og så får vi mulighed for, hvis vi har fået et flertal for det, at lade regeringen i fred og ro i sommerperioden arbejde videre med alle de tekniske detaljer, som skal afklares i forhandlinger. Derefter kan regeringen eventuelt komme med et egentligt lovforslag i begyndelsen af oktober måned, sådan at det kan være færdigbehandlet i folketinget, inden vi går ind i den næste vinterperiode, hvor der er risiko for, at der kommer nye naturkatastrofer, da det normalt er i vinterperioden, at de sker.

Jeg vil altså gerne opfatte ministeren positivt, når han selv mener, at han er det, og så appellere til, at vi får svar fra ministeren og branchen, så vi kan færdigbehandle forslaget i denne samling. Det er mit indtryk, at der i forsikringsbranchen, hvor man har vurderet disse sager, er stor interesse i at få etableret en sådan naturkatastrofefond. Det er bl. a. blevet fremført i en leder, som jeg desværre ikke har med mig, i bladet Forsikring. Her er det blevet fremført, at det måtte være i bran-

chens interesse at få disse grænsespørgsmål afklaret og få etableret naturkatastrofefonden. Jeg ser frem til ministerens forhandling med branchen og håber på, at vi så får et svar, der kan bruges til at skabe et flertal for dette forslag.

Ministeren for offentlige arbejder (J. K. Hansen):

Jeg skal ikke forlænge denne debat ret meget. Det er da rigtigt, at hverken hr. Dyremose eller hr. Svend Heiselberg eller andre har embedsmandsapparatet til rådighed, og det erkender vi naturligvis, når man fremsætter sådanne forslag. Jeg har sagt, at der er nogle mangler i forslaget og i den fremstilling, som man er kommet med. Disse mangler vil jeg meget gerne være med til at diskutere. Jeg synes, at de er bedst egnet til at blive diskuteret i udvalget, og dér stiller vi naturligvis vores ekspertise til rådighed, sådan som vi altid gør, når et udvalg ønsker det.

Hr. Dyremose siger, at forsikringsbranchen har stor interesse i at få en afgrænsning. Ja, det skal jeg da garantere for forsikringsbranchen har. Forsikringsbranchen har naturligvis stor interesse i at få en afgrænsning, der betyder, at man kan pille de ting, som man ikke rigtig kan styre, og som man ikke rigtig ved hvad drejer sig om, ud og få dem i en naturkatastrofefond. Jeg ville hellere gå den anden vej og få klarlagt, hvilke ting der kan klares under forsikringsprincippet. Det tror jeg må være rigtigt, og det er det, jeg har givet tilsagn om. Jeg er klar til at optage forhandlinger med Assurandør-Societetet om disse ting, og hvis man vil give sig lidt tid til at læse fortrykket, når det kommer, vil man også kunne læse, at det har jeg sagt meget klart og tydeligt.

Til hr. Svend Heiselberg vil jeg bare sige, når hr. Svend Heiselberg nu kommer med trusler mod mig fra folketingets talerstol og siger, hvad jeg skal gøre, og hvad jeg ikke skal gøre, at jeg synes, at hr. Svend Heiselberg også skulle læse fortrykket, når det kommer, og se, hvad jeg har sagt. Jeg er klar til at gå positivt ind i dette arbejde. Jeg har påvist nogle store mangler og problemer omkring det forslag, man har fremsat, men jeg synes nu, man skulle spise brød til, også i hr. Svend Heiselbergs gruppe, og så tage det helt

[Ministeren for offentlige arbejder]

roligt og afslappet. Man kan være ganske sikker på, at jeg i nær fremtid holder dette møde med Assurandør-Societetet. Det har været forberedt længe, uanset om dette beslutningsforslag var kommet eller ej.

(Kort bemærkning).

Svend Heiselberg (V):

Jeg vil gerne spørge ministeren, hvad det er for et forslag, jeg skulle være kommet med. Jeg har spurgt, hvorfor der ikke blev svaret på mine spørgsmål. Det har jeg stadig væk ikke fået svar på. Så har jeg sagt, at hvis det er sådan, at jeg ikke kan få det, så skal de blive rejst her i salen. Jeg regnede med, at ministeren var pligtig til at svare på de spørgsmål, jeg har stillet. Derfor mener jeg også, at ministeren er pligtig til i dag at fortælle, om han vil besvare de spørgsmål, som er stillet i udvalget, eller om de skal besvares her i salen i stedet for.

I øvrigt vil jeg gerne sige, at jeg har den opfattelse, at socialdemokratiet forud for valget har vildledt befolkningen med hensyn til det, der skete den 24. november, hvor de stillede mange løfter i udsigt for de folk, der blev ramt.

(Kort bemærkning).

Dyremose (KF):

Blot en enkelt kommentar til ministerens bemærkninger omkring forsikringsbranchens interesse. Det var jo en kendsgerning, at stormflod var uden for det forsikrede område. Det, der alligevel blev rejst tvivl om, var, om forsikringsselskaberne, som indkræver præmier, der skal dække de pågældende forsikringsområder, alligevel skulle betale for noget, der ikke var inde i policen. Derfor synes jeg ikke, man skal mistænkeliggøre branchen i forbindelse med en interesse fra branchens side om at skabe klarhed. For det er da logisk, at hvis ministeren og branchen forhandler sig frem til, at der skal være en stormflodsforsikring, som skal tegnes af dem, der bor i områderne, må branchen fastlægge nogle forsikringspræmier, der kan dække den risiko, der er. Men de forsøg, der har været i den retning, har vist, at præmien ville blive sådan, at der ikke var ret mange, hverken virksomheder eller private, der var i stand til at betale den. Derfor er stormflodsforsikrin-

ger ikke en almindelig vare i branchen, og det er derfor, der er behov for en naturkatastrofefond.

Ministeren for offentlige arbejder (J. K. Hansen):

Det er helt klart, at hvis hr. Svend Heiselberg har stillet spørgsmål, og det ved jeg hr. Svend Heiselberg har, vil disse spørgsmål naturligvis blive besvaret. Det er der ingen tvivl om. Der er ganske klare regler herfor, så en minister vil ikke kunne undlade at svare på dem.

Jeg vil sige til hr. Svend Heiselberg, at dette forslag tager vi nu op. Jeg har givet mine kommentarer til det i dag, og jeg går ud fra, at udvalget om offentlige arbejder nu arbejder videre med det, og så må vi få klaret alle disse problemer af. Der ligger, og det har jeg nævnt indtil flere gange her i dag, mange problemer i hele dette spørgsmål.

Jeg vil også sige til hr. Dyremose, at jeg ikke forsøger at klandre forsikringsselskaber. De har nogle helt klare regler. Det står i policen. Det står ganske vist skrevet temmelig småt, men det er folk efterhånden blevet vant til, at man skal læse det småtskrevne, for dér står det, der ikke gælder, men det betyder da ikke, at man ikke kan få det småtskrevne i en police ændret. Det er min opfattelse, at det simpelt hen er forsikrings-selskaberne, vi skal forhandle os til rette med omkring hele dette spørgsmål, og det er jeg klar til.

Hermed sluttede forhandlingen.

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling
vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Ninn-Hansen):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til udvalget om offentlige arbejder. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Op-hold). Det er vedtaget. m1 m2

Den næste sag på dagsordenen var:

4) Første behandling af: